

מעורב בדעת עם הציבור

הרב יחיאל וסרמן

ראש השנה הוא יום של חשבון נפש ציבורי. ביום זה אנו ממליכים את הקב"ה על העולם כולו, כמו שאנו מבקשים בתפילות ראש השנה: "מלוך על כל העולם כולו בכבודך... ויאמר כל אשר נשמה באפו ה' אלוקי ישראל מלך ומלכותו בכל משלה". ודבר זה בא לידי ביטוי גם בתקיעת שופר. יום הכיפורים הוא יום של חשבון נפש אישי" כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאותיכם לפני ה' תטהרו". יום של סליחה ומחילה לחטאות האדם וטהרתו לפני אדון כל. ולכאורה הסדר היה צריך להיות הפוך, תחילה צריך האדם לטהר את עצמו, לשוב בתשובה ולהמליך את הקב"ה עליו ורק אחר כך בהיותו טהור מחטאיו, יעמוד האדם וימליך את ה' על העולם כולו, מדוע הקדימו את ראש השנה ליום הכיפורים? זהו יסוד ערכי חשוב מאוד ביהדות, היחיד בישראל אינו יכול להגיע לשלמות, אלא אם כן הוא מעורב עם כלל עם ישראל, חש את מצוקותיו וצרותיו ומפגין אכפתיות לגורלו. תחילה בראש השנה על האדם לשתף עצמו עם הציבור, לגלות אחריות לאומית והזדהות עם ייעודו של עם ישראל, ורק אחר כך ביום הכיפורים לדאוג לגורלו האישי ולבקש סליחה ומחילה. על פי עקרון זה, הסביר רבי מאיר שמחה הכהן מדווינסק, בעל "משך חכמה" את דברי המדרש" חביב משה מנח. נח משנקרא איש צדיק לבסוף נקרא איש האדמה משה משנקרא בתחילה איש מצרי בסוף ימיו נקרא איש האלהים". לדבריו, יש שתי דרכים להגיע לדרגה הרוחנית הגבוהה בעבודת ה'. הדרך האחת, היא התבודדות, והתנתקות מכלל הציבור, כפי שנח התנהג עם בני דורו. והדרך השניה היא מעורבות עם הציבור, דאגה לכלל רבנו גילוי אכפתיות כפי שמשה רבינו עשה. לכאורה, דרך ההתבודדות יכולה להוביל לדרגה רוחנית גבוהה יותר. אך, לא היא, וזאת אנו למדים מהתנהגותו של נח. בתחילה, שנקרא איש צדיק אך התנתק מבני דורו והתבודד ולא קרא להם לחזור מדרכם הרעה ולבסוף נקרא איש האדמה. לעומת משה רבינו, שבתחילה נקרא איש מצרי, כפי שהעידו עליו בנות יתרו אך לבסוף נקרא איש האלוהים. בליל ראש השנה, בפתחו של יום הדין, אך טבעי הוא, שכל אחד דואג ומתפלל על עצמו ובני משפחתו הקרובים אליו. אך חובה על כל יהודי ויהודי בכל אתר ואתר, לראות את צרכי העם גם במישור הרוחני וגם במישור המעשי. אסור להסתגר בארבע אמות, ולומר את נפשי הצלתי. אנו נמצאים בפתחו של יום הדין שבו נגזר דינו של היחיד ונגזר דינו של הציבור. כולם עוברים לפניו כבני מרון ונקבע מי יחיה ומי ימות, מי בקיצו ומי לא בקיצו. אך גם על המדינות בו יאמר איזו לחרב ואיזו לשלום. לקראת השנה החדשה נצטרף כולנו לתפילתו של הכהן הגדול ביום הכיפורים: "יהי רצון מלפניך שנזכה השנה הבאה עלינו ועל כל עמך בית ישראל. שנת ברכה, גזרות טובות, שלום ושלווה, שתוליכנו קוממיות לארצנו ובארצנו"